

Схвалено
педагогічною радою
протокол №9 від
23.05.2022 р.
Внесені зміни схвалено
педагогічною радою
протокол №1 від
31.08.2022 р.

Затверджено
наказом по школі
від 23.05. 2022 р. № 42-
од
Внесені зміни
затверджено
наказом по школі
від 31.08.2022 р. № 80-
од

Освітня програма
закладу освіти II ступеня для дітей
з особливими освітніми потребами
Городищенського ліцею
Судилківської сільської ради
Шепетівського району
Хмельницької області
на 2020-2023 рр.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (з інтелектуальними порушеннями) розроблена на основі Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом МОН України №627 від 12.06.2018 року (Додаток 18) на виконання абзацу двадцять другого частини першої статті 64 Закону України «Про освіту» з метою впровадження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 (зі змінами), наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 серпня 2019 року за № 852/33823 та окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №607 з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку та можливостей учнів.

Відповідно до висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини від 30 листопада 2020 року № ІРЦ-85578/2020/184107 програму розроблено на 2020-2023 роки.

Перед закладом освіти стоять такі цілі освітнього процесу:

- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Кількість навчальних годин для організації індивідуальної форми навчання осіб з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, відповідно до кількості предметів інваріантної складової навчального плану за умови виконання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №607, відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, становить в 5-9 класах 14 годин на тиждень на кожного учня. Детальний

розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти II ступеня з українською мовою навчання для дітей з інтелектуальними порушеннями..

Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей, зважаючи на наступність в реалізації освітніх галузей Базового навчального плану, закладом розроблено навчальний план відповідно до таблиці 18 Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами з навчанням українською мовою для дітей з інтелектуальними порушеннями

Навчальний план

закладу загальної середньої освіти з для розумово відсталих дітей з навчанням українською мовою для дітей з інтелектуальними порушеннями

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень		
		7 клас	8 клас	9 клас
Мови і літератури	Українська мова	2	2	2
	Українська література	1,5	1,5	1,5
Суспільствознавство	Історія України	0,5	0,5	1
Математика	Математика	2	2	2
Природознавство	Природознавство	0,5	0,5	1
	Географія	0,5	0,5	0,5
	Фізика і хімія в побуті	0,5	0,5	0,5
Мистецтво	Музичне мистецтво	0,5	0,5	-
	Образотворче мистецтво	0,5	0,5	-
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	0,5	0,5	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5	0,5
	Фізична культура	0,5	0,5	0,5
Разом		11	11	11
Корекційно-розвиткові заняття	Соціально-побутове орієнтування	1	1	1
	Розвиток мовлення	1	1	1
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	1	1	1
Гранично допустиме навантаження на учня		14	14	14

Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану через навчальні предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, у яких навчаються діти з особливими освітніми потребами, незалежно від їх підпорядкування, видів і форм власності, та корекційно-розвиткові заняття.

Новий Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається із семи освітніх галузей «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Технології», «Основи здоров'я і фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» в навчальному плані реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література».

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальний предмет «Математика».

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети: «Природознавство», «Географія», «Фізика і хімія у побуті».

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальні предмети «Історія України».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети: «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво».

Освітня галузь «Технології» реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання», «Інформатика».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура».

Навчальний план для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку учнів і реалізується через навчальні предмети та курси для дітей з інтелектуальними порушеннями: «Соціально-побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Корекція розвитку».

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти навчального закладу: соціальний педагог, вчитель-логопед, психолог.

Навчання дітей з помірними порушеннями розвитку здійснюється за спеціальними навчальними програмами «Навчальні програми для дітей з інтелектуальними порушеннями для 5-10 класів» спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, розробленими інститутом спеціальної педагогіки НАПН України, та за індивідуальною програмою. Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей учнів, що виявляється в зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером і структурою. Педагоги закладу самостійно розподіляють програмовий матеріал відповідно до годин, передбачених навчальним планом, враховуючи індивідуальні особливості навчально-пізнавальної діяльності таких учнів та створюючи відповідні умови для засвоєння програмового матеріалу.

У навчальному плані години з фізичної культури враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»).

Повноцінність базової загальної середньої освіти учнів закладу загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію інваріантної частини навчального плану та корекційно-розвиткових занять, які обов'язково фінансуються з відповідного бюджету.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-ти денним навчальним тижнем.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які мають реалізувати вчителі у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей, як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними

темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта для осіб з особливими освітніми потребами здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти, відповідно до висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я за місцем спостереження дитини, витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації, документу про наявний рівень освіти за останній рік, заяви одного з батьків (законних представників) та за інших умов.

Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Особливості та форми організації освітнього процесу, застосування у ньому педагогічних технологій

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається

можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

В основу роботи з дітьми з особливими освітніми потребами покладено інноваційний підхід до навчання: інклюзивне та інтегроване навчання, формування життєвої компетентності у дітей з розумовою відсталістю як умови їх соціальної інтеграції, здатності застосувати здобуті знання і вміння у практичній життєдіяльності.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оптимальний рівень загальноосвітньої підготовки дітей з особливими освітніми потребами забезпечується шляхом засвоєння змісту освітніх галузей у поєднанні з проведенням корекційно-розвиткової роботи.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи. Корекційно-розвиткова робота спрямована на соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами. Формування в них навичок просторового, соціально-побутового орієнтування, розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім природним середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості, формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у загальноосвітній школі; створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій тощо. Така робота передбачає вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, і потребує впровадження орієнтованих програм навчання та реабілітації за індивідуальним та диференційованим підходом

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 - навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 - якість проведення навчальних занять;
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
 - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
 - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Адміністрація, педагогічний колектив школи та батьки учнів будуть визначати досягнення або недосягнення заявлених цілей і задач освітнього процесу, аналізуючи їх двічі на рік (I та II семестри) і обговорюючи на нарадах при директорові, при індивідуальних зустрічах з батьками дітей з особливими освітніми потребами.

На рівні школи розроблена система показників, що дозволяла б судити про те, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний "продукт" діяльності школи відповідає "моделі" випускника:

- об'єкти контролю – якісний показник навчальних досягнень учнів, рівень вихованості, якість проведення навчальних занять, кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- процедура контролю: моніторинг (двічі на рік), відвідування уроків, позакласних заходів, видання відповідних наказів (двічі на рік) тощо.